

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VIII. Idem H. (a) VVinton. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

prædicto Episcopo in virtute obedientiæ injunxit, quod personam illam reciperet, & in possessionem induceret, quam Abbatissa decreverat sibi præsentandam. *Et infra*: Restitutione autem factâ causam audiatis, ita quidem quod si vobis constiterit, quod præfatio militi præscripta villa fuerit, non excepto jure patronatus (f) ad firmam concessa, vel antequam de jure patronatus inter Abbatissam, & militem controversia esset suborta, præfatus W. de Leicestria in præscripta Ecclesia per institutionem Episcopi ad præsentationem militis fuisset institutus, ei, dummodo alias idoneus sit, Ecclesiam ipsam adjudicetis, ita quod si Abbatissa obtineret adversus militem, illi de temporalibus debeat respondere.

NOTÆ.

COMMENTARIUM.

(a) *Forde.*] Ita legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 3.* licet aliter legatur post Concilium Lateran. p. 15. cap. 5. De Efordienfi diocesi Angliæ jam egi in cap. 2. de temporib. ordin. Monasterium Fordæ est Angliæ in Comitatu Bonienfi, de quo in indice sacrarum ædium Angliæ ita legitur: *Forda in Comitatu Devonie, titulo sancte Mariæ fundatrix Adolica filia Baldvini: est Ordinis Cisterciensis, anno 1135. capite 9. numero 5.*

(b) *I. Salesberien.*] Joannes videlicet Salisbarienfis, de quo aliqua adduxi in capite 28. de appel.

(c) *Persona.*] Id est presbytero, seu paroco, qui persona in sacris canonibus dici solet, ut probavi in cap. 8. & 12. de rescript.

(d) *Ecclesia sita.*] Quam conjunctam cum villa retinebat; nam Ecclesiam ipsam per se laici ad firmam tenere non possunt, cap. 6. ne cleric. vel mon. ubi dicimus.

(e) *Monasterio de Winton.*] Quod est monasterium monialium Ordinis D. Benedicti in pago Wintoniæ, proxime Satisberiam urbem, quod fundavit Ergerus Rex Angliæ, & in eo Editha ejus filia habitum suscepit, ut refert Virgilius lib. 6. histor. Angliæ, fol. 117.

(f) *Firmam.*] Firma quid significet, exposui in cap. 2. de locato.

Cum jus patronatus antecederet sit spirituale, seu spiritualibus annexum, ut probavi in cap. quanto 3. de judic. non potest per se, ut in capite antecederet docetur; cum universitate tamen bonorum, titulo venditionis, donationis, seu simili, rectè in alium transferri potest ex præfati textu, & cap. cum sicut, hoc tit. l. 15. tit. 5. p. 5. & tunc præfatio competit illi penes quem residet jus patronatus, ut pluribus exemplis illustrat Salgado lib. 3. labyrinth. cap. 5. Covar. lib. 1. var. cap. 13. Coftain cap. si pater, 2. part. verbo Trebellianica, num. 7. Lambertinus de jure patron. 2. p. lib. 1. quest. 5. artic. 11. Hermosilla in l. 15. tit. 5. part. 5. glof. 4. & 5. Riccius 5. part. collect. 1731. Burgos de Paz consil. 31. à num. 14. Noalis de transmissione. casu 607. Molina de primog. lib. 2. cap. 24. Barbosa lib. 3. jur. eccles. cap. 12. num. 225. Olea de cess. jur. ritual. 3. quest. 8. num. 27. ideo cum villa in præfati specie fuisset titulo locationis ad longum tempus in militem translata, ex quo titulo dominium utile in conductorem transfertur, ut probavi in cap. ad aures, de rebus Eccles. ideo potuit miles tanquam verus patronus præfentare personam idoneam ad Ecclesiam, quæ erat in ipsa villa; quia jus patronatus ad ipsum tanquam ad verum Dominum spectabat, ut jam notavi in cap. cum Bertholdus, de re judic.

CAPUT VIII.

Idem H. (a) *Winton. Episcopo.*

Quamvis simus *Et infra*: Illud prætereundum non duximus, super quo te intelleximus dubitare, quod si aliquis laicus Episcopo inconsulto Ecclesiam non (b) vacantem concedit alicui religioso domui, & postea cum vacaverit, ad præsentationem ejusdem laici aliquis clericus ibi fuerit per diocesanaum Episcopum institutus; prior concessio secundam institutionem, quominus habeatur rata, & firma, non potest, nec debet aliquatenus impedire. Cum illa concessio de jure nullius possit esse momenti: tum quia de re non vacante facta est: tum quia laicus sine auctoritate Episcopi nemini potest Ecclesias dare, licet religioso loco patronatus jus conferendi liberam habeat facultatem. Si verò jus patronatus Ecclesiâ vacante religioso loco contulerit, & aliquis sine præfatione fratrum ejusdem loci fuerit in ipsa Ecclesia institutus, ejus institutio secundum rigorem juris est (c) irritanda.

NOTÆ.

(a) *Winton.*] In prima collectione, *sub hoc tit. r. 10.* repetitur textus hic prout in præfati transcribitur; & alias ejus partes dedi in cap. ceterum. de rescript.

(b) *Non vacantem.*] Eo animo, ut vivente ejus Rectore ad locum religiosum pertineret, alias si ea mente, ut defuncto Rectore ad ipsos religiosos Ecclesia spectaret quoad proprietatem, valeret cond. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

cessio de Episcopi licentia facta, & consultationibus, de donat. ut jam exposui in c. 2. de concess. prebend. Regulariter autem patronus non potest ad beneficium nondum vacans aliquem præfentare, cap. final. de concess. prebend. pluribus relatis probat Solorzanus de jure Indiar. lib. 3. cap. 15. n. 56.

(c) *Irritanda.*] Quia durante tempore ad præfentandum patrono concessio, non potest Episcopus aliquem propriâ auctoritate in Ecclesia instituire, ut dicimus infra, in cap. ...

Uuu

COM-

COMMENTARIUM.

2. **EX** hoc textu communiter deducitur, patronum non posse jus patronatus quod obtinet, propriâ auctoritate in laicos transferre; posse verò loco religioso etiam inconsulto Episcopo, illud donare; quod etiam probatur in cap. significavit 41. de test. c. unic. hoc tit. in 6. & docent Rochus à Curte de jure patron. verbo Ipse, vel is à quo, quest. 13. num. 32. Lambertinus eodem tractatu, 2. p. lib. 1. artic. 10. quest. 1. princip. num. 4. Barbosa lib. 3. juris eccles. cap. 12. num. 244. Garaña in cap. consultationibus, num. 5. de donat. Abbas Panormit. quest. 5. per tot. Valensis de benef. lib. 1. tit. 4. num. 2. qui varias hujus discriminis rationes assignavit; quibus ommissis illa videtur verior ratio, quod quando fit donatio juris patronatus alteri laico, debet Episcopus prius, agnoscere, an expediat Ecclesie patronum mutare, & an fraus aliqua simoniaca intercedat: quod non ita evenit in loco religioso, si quidem semper expediat Ecclesie illum potius, quam laicum patronum habere. Nec obstat textus in cap. cura 11. hoc tit. in illis verbis: *Cum laici non possint in alios, nisi jus quod habent, transferre.* Ex quibus deduci videtur, posse patronum jus quod habet, in alium transferre indistinctè, sive laicum, sive religiosum; nam ea verba non sunt accipienda de donatione juris patronatus, sed de præsentatione ad Ecclesiam vacantem per patronum facta, ut in principio textus; unde ibi docetur, non posse laicum absque Episcopi auctoritate beneficium conferre virtute juris patronatus, quia tantum jus quod habet, videlicet, quod ex præsentatione acquiritur, dare potest; non verò ea verba sunt accipienda de donatione juris patronatus, ut ibi latius dicemus.
3. Contrarium etiam, immò nec in religiosum

locum posse laicum patronum jus illud transferre, probari videtur ex cap. nullus, hoc tit. ubi indistinctè statuitur, non posse laicum Ecclesie decimas, vel quodlibet aliud jus ecclesiasticum in locum religiosum transferre absque Episcopi licentia; quod etiam expressè docetur in cap. 28. hoc tit. in 1. collect. ubi ita ait Alex III. *Super eo verò, quod clerici, & religiosa, sicut asseris, persone, literarum intuitu, quas habent à laicis, sibi jus in Ecclesia vindicant, hoc tibi volumus innotescere, quod ubi auctoritas Episcopi non accesserit, per literas illas non possunt Ecclesias obtinere.* Ergo quia non laicis jus patronatus, quod habent, Religiosis locis donare. Sed omnis variis Interpretum solutionibus, credo in his juribus nullo modo agi de donatione juris patronatus, sed potius de ipsa Ecclesia quoad proprietatem, seu quoad jus exigendi decimas virtute talis concessionis; passim enim in hoc titulo Ecclesia accipitur pro ipso beneficio, in quo jus præsentandi patronus habet: unde dum Alex. III. in illis juribus absolute prohibet, ne Ecclesiam, vel aliquid juris ecclesiastici patroni in religiosos transferant inconsulto Episcopo, intendit ita utere, ut si patronus Ecclesia vacante voluerit loco religioso eam donare, ut ita jus decimarum, & aliorum fructuum ad ipsum locum religiosum spectet, ut spectaret ad presbyterum præsentatum, & institutum ab Episcopo, id facere non potest inconsulto ipso Episcopo; quia tunc non donat jus patronatus, sed ipsam Ecclesiam, in qua habet jus patronatus: nec proprie jus patronatus dici valet quid juris ecclesiastici, cum sit tantum jus in spiritualibus anteedenter annexum, cap. quanto 3. de judicis. Hinc commentario adjungenda sunt, quæ adduxi in c. cum Apostolica, de his sunt à Prelatis, cap. consultationibus, cap. pastoralis, de donationibus.

CAPUT IX.

Idem (a) Winton. Episcopo.

Querimoniâ Prioris, & fratrum de (b) Leuth. nobis litteris destinata audivimus, quod R. Herfod. Comes jus, quod idem Prior, & fratres in Ecclesia de Wic. ex donatione H. delati fundatoris Ecclesie suæ, & ipsius R. foci habere debeant, coram bon. mem. I. quondam Wigor. Episcopo recognovit. Unde Episcopus postea jandictus Priorem, & fratres nullo reclamante, aut contradicente exinde (c) investivit, quam illi deinde quietè, & pacificè possederunt. Demùm cum inter præfatum Comitem, & C. uxorem suam, in cujus patrimonio Ecclesia illa consistit, divorcium per ecclesiasticum judicium celebratum fuisset, eadem C. W. Pictaviensi nupsit, qui Ecclesie præscriptæ fructus memorato Priori & fratribus subtraxit omnino, & eos in usus R. sacerdotis ejusdem loci sine Episcopali auctoritate convertit. Cùmque Postmodùm W. de medio sublato, præfata C. tertio viro W. de Mediran. esset matrimonio copulata, idem W. in ea, qua & W. temeritate petens, jandictum R. in Ecclesia prætaxata contra Priorem supra dictum manutenere, & fovere incepit dicens, quod id quod prænominatus Episcopus I. fecit super Ecclesia, quæ de uxoris suæ advocacy existit, dum erat in potestate illius viri, à quo postmodum separata fuisse dignoscitur, nullam deberet firmitatem habere, præsertim cùm matrimonium uxoris suæ, sicut asserit, integrè sibi restitutum non esset, nisi de Ecclesia illa suam possit adimplere voluntatem. Unde quoniam absurdum videtur omnino, & ab Ecclesia Dei penitus eliminandum, ut ad singulas patronorum secundùm humanam conditionem (d) vicissitudines, Ecclesiarum debeant ordinationes mutari, nec quod à suprascripto H. taliter factum fuerit, alicui successorum lucuit revocare: & ideo per